

διδάσκουσα ὅτι ἡ ἀμφισβητούμενη αὕτη κατὰ τὸν Βλοχὸν πόλις ἦτο ἡ πόλις τῶν Θεστιέων.

Ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ ἐξηκολούθησαν δι' ὄλου τοῦ ἔτους αἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφαὶ μετὰ μεγάλης ἐπιτάσεως, καὶ οὕτω κατωρθώθη ὥστε ἐπερατώθη ἐντελῶς ἡ ἀνασκαφή τοῦ τε Σταδίου καὶ τοῦ Γυμνασίου. Ἀνασκαφὴν ἐντελῶς τὸ Γυμνάσιον ἐφάνη σπουδαιότατον ὄν οἰκοδόμημα παρέχον ἡμῖν πληρεστάτην καὶ σαφειστάτην ἔννοιαν τοῦ κατὰ Βιτρούβιον ἑλληνικοῦ Γυμνασίου. Ὠκοδομήθη δὲ καὶ ἰκανῶς εὐρύχωρον Μουσεῖον, μήκους 60 μέτρων, δυνάμενον νὰ περιλάβῃ τὰς ἐν ὑπαίθρῳ κειμένας ἐπιγραφὰς καὶ ἄλλα ἀρχαῖα, ἐπηυξήθη διὰ προσθήκης νέων κτισμάτων ὁ ξενῶν καὶ ἐξωραίσθη κατὰ τὸ ἐνὸν ὁ παρὰ τὸ θέατρον καὶ μεταξὺ τῶν δύο Μουσειῶν καὶ τοῦ ξενῶνος χῶρος. Ἡρξάτο δὲ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ἡ σύνταξις τῶν σχεδίων τῶν ἀποκαλυφθέντων οἰκοδομημάτων ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος τῆς Ἑταιρείας Ἀλ. Λυκάκη, ἅτινα δημοσιευθήσονται ἐν τοῖς Πρακτικοῖς.

Ἐν *Μυκήναις* μικρὰ μόνον ἐνηργήθη ἐργασία κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος διὰ τοῦ ἀπὸ ἐτῶν διεξάγοντος τὸ ἐκεῖ ἔργον ἐφόρου ἀρχαιοτήτων καὶ μέλους τοῦ Συμβουλίου Χρ. Τσουντα. Προὔκειτο κυρίως περὶ ἐπισκευῆς τοίχου τινὸς νεωτέρου κτισθέντος ἐν τῇ ἀκροπόλει πρὸς συγκράτησιν τῶν χωμάτων. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἀνεσκάφησαν καὶ δύο θαλαμοειδεῖς τάφοι ἀνακαλυφθέντες πλησίον τοῦ καλουμένου θησαυροῦ τοῦ Ἀτρέως, ἐν οἷς ἀξιόλογα ἐγένοντο μικρὰ εὐρήματα.

Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐφόρου Χ. Τσουντα ἐγένοντο κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καὶ ἀνασκαφαὶ ἐν *Θεσσαλίᾳ* παρὰ τὸ χωρίον *Μαρμάριανι*, τέσσαρας ὥρας ἀνατολικῶς τῆς *Λαρίσσης*. Ἐνταῦθα ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἐξηρευνήθησαν πέντε θολωτοὶ τάφοι τοῦ *Μυκηναίου* τρόπου, κτιστοὶ ἐκ μικρῶν ἀπελεκήτων λίθων. Εὐρέθησαν δὲ ἐν αὐτοῖς ἄλλα τε καὶ ἰκα-

νῶς διδακτικὰ πῆλινα ἀγγεῖα ἰδιορρύθμου γεωμετρικοῦ τρόπου. Ἐν τῷ λόφῳ δὲ, ἐν ᾧ οἱ περι ὧν ὁ λόγος τάφοι, εὐρέθησαν λίθινά τινα ἐργαλεῖα καὶ διάφορα κτίσματα ἀνήκοντα εἰς συνοικισμὸν προφανῶς πολὺ παλαιόν. Ἐκ τούτων φαίνεται ὅτι ἐξακολουθοῦσαι καὶ ἐπεκτεινόμεναι αἱ ἐν Θεσσαλίᾳ ἀνασκαφαὶ σπουδαῖα διὰ τε τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ τὴν ἱστορίαν θὰ φέρωσιν εἰς φῶς. Ἐγένετο δὲ ὡσαύτως ἐν Θεσσαλίᾳ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου διὰ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Δ. Φιλίου, χορηγούσης τὴν δαπάνην τῆς Ἑταιρείας, καὶ ἄλλη τις μικρὰ ἀνασκαφὴ πρὸς ἐξακρίβωσιν ἀνακαλυφθέντος τινὸς οἰκοδομήματος καὶ ἰδίως ἐργασίαι πρὸς περισυλλογὴν τῶν ἀρχαίων καὶ κατάθεσιν ἐν συλλογαῖς.

Ἐν Ἐρετρῖᾳ ἐξηκολούθησαν καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος αἱ διὰ τοῦ ἐφόρου Κ. Κουρουνιώτου ἐνεργούμεναι σκαφαί. Ἀπεκαλύφθη διὰ τούτων μέγα οἰκοδόμημα, ὅπερ ἀνήκει πιθανῶς εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς πόλεως καὶ εὐρέθησαν παρ' αὐτὸ τρεῖς ἐνεπίγραφοι στήλαι περιέχουσαι τιμητικὰ εἰς Μακεδόνας ψηφίσματα καὶ ἄλλη πλάξ, ἐν ἧ εἶνε ἀναγεγραμμένος κανονισμὸς τῆς ὑπὸ τῶν Εὐβοέων τελέσεως τῶν ἀγῶνων τῶν Διονυσίων καὶ Δημητρείων. Ἐγένετο δὲ καὶ ἀνασκαφὴ τάφων τινῶν, ἐν οἷς εὐρέθησαν τρεῖς λευκαὶ λήκυθοι μετὰ τῆς γνωστῆς ἐπιγραφῆς « Δίφιλος καλὸς ὁ Μελανώπου » καὶ ἀνεκαλύφθησαν καὶ τάφοι τινὲς κεκαυμένοι, ἐν οἷς εὐρέθησαν τὰ συνήθη ἀγγεῖα γεωμετρικοῦ ρυθμοῦ καὶ τρία χρυσᾶ διαδήματα ἔχοντα τὰ μὲν δύο γεωμετρικὰ μόνον κοσμήματα, τὸ δὲ τρίτον παραστάσεις ἀνθρώπων καὶ ζώων.

Ἐξηκολούθησαν δ' ὡσαύτως καὶ αἱ ἐν Ρηγείᾳ διὰ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Κ. Σταυροπούλου ἐνεργούμεναι ἀπὸ τοῦ προπαρελθόντος ἔτους ἀνασκαφαί. Ἐνταῦθα ἀπεκαλύφθησαν τάφοι τινὲς ρωμαϊκῶν χρόνων, ἐν οἷς εὐρέθησαν τέσσαρα χρυσᾶ ζεύγη ἐνωτίων ζφδιομόρφων καὶ ἄλλα τινα κτερίσματα. Συνελέγησαν δὲ πρὸς τούτοις ἐκ τῶν τάφων

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Αἱ ἐν Θεσσαλίᾳ ἐργασίαι διήρκεσαν δύο περίπου μῆνας, ἔσκαψα δὲ καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἐπὶ λόφου κειμένου εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ χωρίου Μαρμαρίανη, τέσσαρας ὥρας ἀνατολικῶς τῆς Λαρίσης. Ἐνταῦθα εἶχεν ἀνακαλύψει πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὁ συνάδελφός μου κ. Λεονάρδος δύο θολωτοὺς τάφους, ἀνεῦρον δὲ καὶ ἐγὼ ἄλλους πέντε καὶ ὑποθέτω, ὅτι ὑπάρχουσιν ἀκόμη τρεῖς ἢ τέσσαρες. Πάντες οἱ τάφοι οὗτοι εἶναι κτιστοὶ ἐκ μικρῶν ἀπελεκτήτων λίθων καὶ ἔχουσι δρόμον βραχὺν μετ' εἰσόδου κεκαλυμμένης διὰ πλακῶν· ἡ διάμετρος τῶν θόλων εἶναι τριῶν μέχρις ἕξ μέτρων. Ἐν αὐτοῖς ἦσαν τεθαμμένοι πλείονες νεκροί, δυστυχῶς ὁμως, ἐπειδὴ αἱ θόλοι εἶχον καταρρεύσει, τὰ ὅσα εὐρίσκοντο εἰς κακίστην κατάστασιν καὶ οὐδὲ ἐν κρανίον ἠδυνήθη νὰ σωθῆ. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὰ κτερίσματα, τὰ ὅποια συνέκειντο κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ πηλίνων ἀγγείων, εὐρέθησαν συντετριμμένα εἰς πλεῖστα τεμάχια· συνελήχθησαν ὁμως πάντα καὶ ἐξ αὐτῶν συνεκολλήθησαν ἤδη ἀγγεῖα τινὰ σχεδὸν ἄρτια, θὰ συγκολληθῶσι δὲ καὶ ἄλλα ἀκόμη. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα εἶναι ἰδιορρυθμοῦ γεωμετρικοῦ τρόπου, σχήματα δ' ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεγάλων κρατήρων, πρόχων καὶ σκύφων διώτων. Ὑπάρχουσιν ὁμως καὶ ἄλλα ἄλλοίων σχημάτων. Πλὴν τῶν πηλίνων ἀγγείων ἀνεκαλύφθησαν δύο σιδηρᾶ κοσμήματα, ὧν τὸ ἐν σώζει ἔχνη ἐπιχρυσώσεως, τεμάχια σιδηροῦ ξίφους καὶ μαχαίριου ἢ μαχαίριων, ἀπλοῖ τινες σιδηροὶ δακτύλιοι (κρίκοι), μία χαλκῆ πόρπη ἄνευ τῆς περόνης, πολλαὶ ψῆφοι ὄρμου ἐξ ὑελώδους μάζης καὶ τέσσαρα μικρὰ χρυσᾶ ἐλικοειδῆ κοσμήματα τῆς κόμης.

Ὁ λόφος, ἐν τῷ ὁποίῳ εἶναι ἐκτισμένοι οἱ τάφοι οὗτοι, ἔχει περίμετρον 450 μέτρων, ἀπεδείχθη δ' ὅτι ὀλόκληρος ἢ τὸ πλεῖστον αὐτοῦ ἀποτελεῖται ἐξ ἐπιχώσεων ἀπὸ ἀρχαιοτέρων συνοικισμῶν· διότι εἰς τὰς δοκιμαστικὰς σκαφάς, ἃς ἐνήργησα εἰς τινὰ μέρη καὶ καθ' ἃς ἔφθασα μέχρι βάρους ἑπτὰ μέτρων περίπου, πανταχοῦ ἀπήντησα οὐχὶ βράχον, ἀλλὰ τοίχους, πλίνθους

ώμας καὶ χώματα ξένα, ἐν οἷς εὐρίσκοντο πλῆθος τεμαχίων πηλίνων ἀγγείων καὶ ὀστῶν ζώων. Πολλὰ τῶν ὀστῶν τούτων εἶναι ἐξεργασμένα καὶ ἐχρησίμευον ὡς ἐργαλεῖα, μεταξὺ δ' αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ τρεῖς σφῦραι. Ὡσαύτως εὐρέθησαν λίθινά τινα ἐργαλεῖα, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν εἶναι κολοβά καὶ προφανῶς εἶχον ἀπορριφθῆ ὡς ἄχρηστα. Ἀνεκαλύφθη ὅμως καὶ μία ἀρτία λιθίνη σφῦρα ἔχουσα τρῆμα διὰ τὸν στειλεόν, πρὸ ἐτῶν δ' εὐρέθη εἰς τὸ αὐτὸ μέρος πέλεκυς λιθίνος ἔχων ὅμοιον τρῆμα· καὶ οὗτος ἠγοράσθη καὶ κατετέθη εἰς τὸ Μουσεῖον. Τέλος εἰς δύο μέρη τοῦ λόφου εὗρον σῖτον ἀπνηθρακωμένον καὶ βαλάνους δρυός.

Ἡ ἐποχή, εἰς ἣν ἀνήκουσιν οἱ συνοικισμοὶ οὗτοι, δὲν δύναται νὰ ὀρίσθῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος μετὰ τινος ἀκρίβειας· φαίνεται ὅμως ὅτι εἶναι πολὺ παλαιά. Ἐὰν δὲ γείνωσιν εὐρύτερα ἀνασκαφαί, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ προέλθωσιν εἰς φῶς πολλὰ πράγματα διαφωτίζοντα τὴν ἀρχαιοτάτην περίοδον τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Θεσσαλίας. Πόσον δὲ σπουδαῖον εἶναι τοῦτο καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ὅλου ἑλληνικοῦ ἔθνους, γνωρίζουσι πάντες.

Προσθέτω ὅτι καὶ εἰς τρία ἄλλα μέρη τῆς Θεσσαλίας παρητήρησα λείψανα τῆς αὐτῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς.

ΧΡ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΜΥΚΗΝΑΙΣ

Περὶ τὸ τέλος Ἰουλίου παρελθόντος ἔτους ἀπεστάλην εἰς Μυκῆνας, ὅπως φροντίσω περὶ ἐπισκευῆς τοίχου τινὸς νεωτέρου κτισθέντος ἐν τῇ ἀκροπόλει πρὸς συγκράτησιν χωμάτων, διέμεινα δ' ἐκεῖ πρὸς τοῦτο δύο ἑβδομάδας. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἀνέσκαψα καὶ δύο θαλαμοειδεῖς τάφους ἀνακαλυφθέντας πρὸς μεσημβρίαν τοῦ λεγομένου θησαυροῦ τοῦ Ἀτρέως, ἐκ δὲ τῶν κτερισμάτων, τὰ ὅποια ἀνεκαλύφθησαν ἐν αὐτοῖς, τὰ κυριώτερα εἶναι τὰ ἀκόλουθα: πέντε λίθινα ἀγγεῖα, ἐξ ὧν τὰ δύο ἐξ ἀλαβάστρου· δύο λίθινοι λαμπτήρες· μία σχεδὸν ἀρτία λαβὴ ξίφους